

Üldine paradigmuuutus globaalsest ja kohalikust vaatest

EESTIMAA LOODUSE FOND

Madis Vasser & Piret Väinsalu
8.09.2020

Sissejuhatus

- Keskkonnaühendused on kaks aastat tegelenud õiglase ülemineku idee tutvustamisega
- Käesolev ettekanne on inspireeritud eelmisest Õiglase Ülemineku kohtumisest ja meie tööst laiemalt Euroopas

Tänane mõtteviis

“Kui keskonnal läheb hästi,
siis majandusel läheb halvasti”

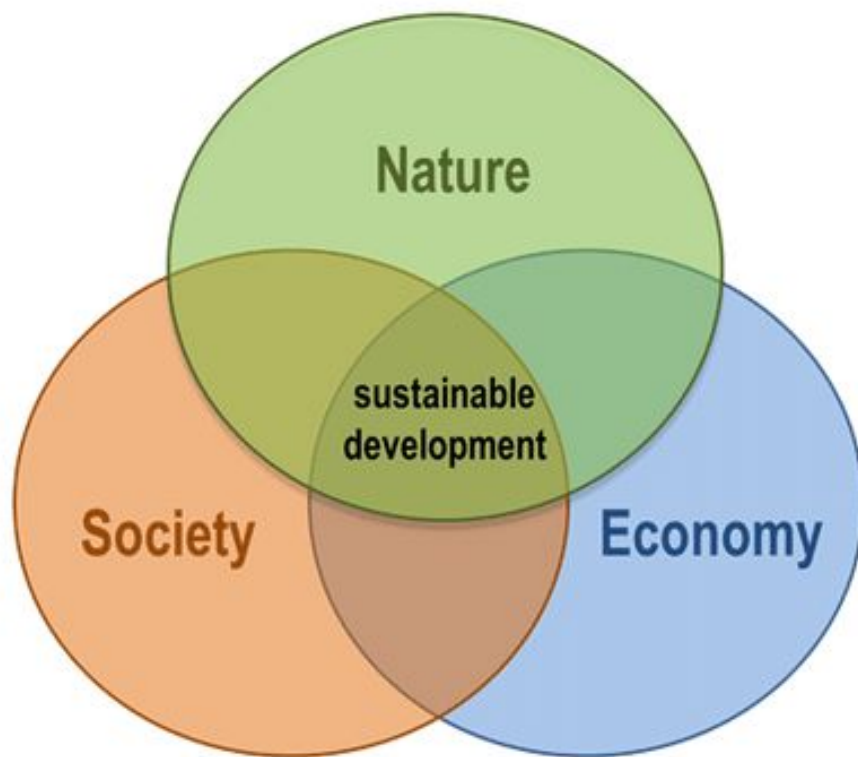
“Tegelege hoopis mõne muu sektoriga”

“Eelistatud on suured ja
kindla peale investeeringud”

Kolm põhjust, miks see eeldus
enam ei kehti:

Tasakaal:

Nõrk vs tugev jätkusuutlikkus

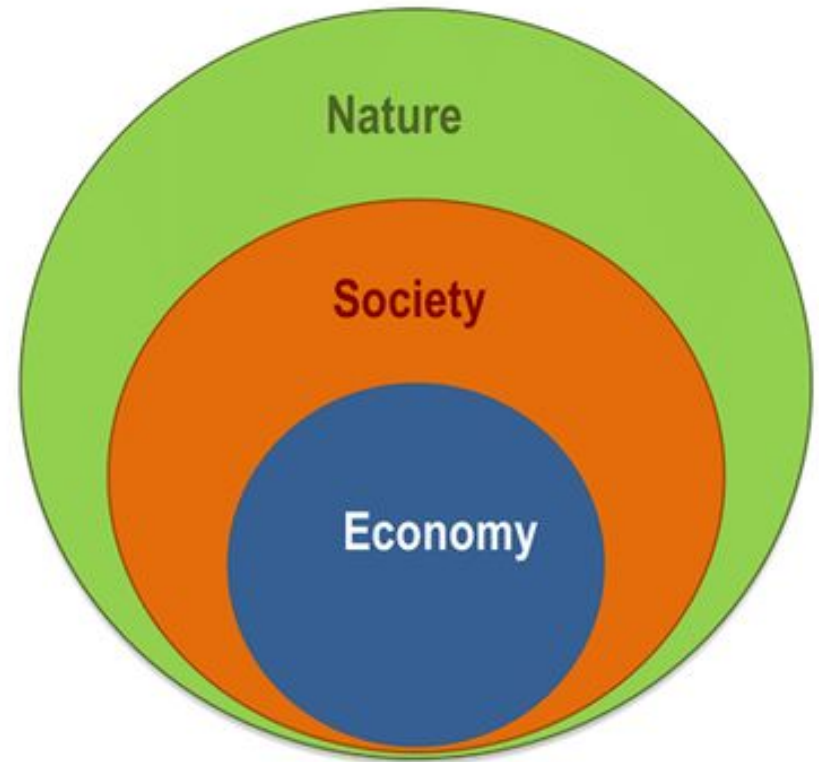
Weak sustainability

Brundtland 1987.

- “Hea lahendus leiab tasakaalu nii looduse, ühiskonna kui majanduse vahel.”
- See jätab mulje, et kõik sektorid on samavõrra tähtsad, ükski ei ole teisest kuidagi olulisem ja neid saab vaadata ka eraldi.
- Tegelikult on pilt kirjum, mida oleme näinud ka toimunud üritustel - energeetika puutub keskkonda, ettevõtlus sotsiaalsfääri jne
- Reaalsuses teame, et otsuste langetamisel on tihti esikohal majandus, seejärel sotsiaalsed väärtused ja lõpuks keskkond.

Tasakaal: Nõrk vs tugev jätkusuutlikkus

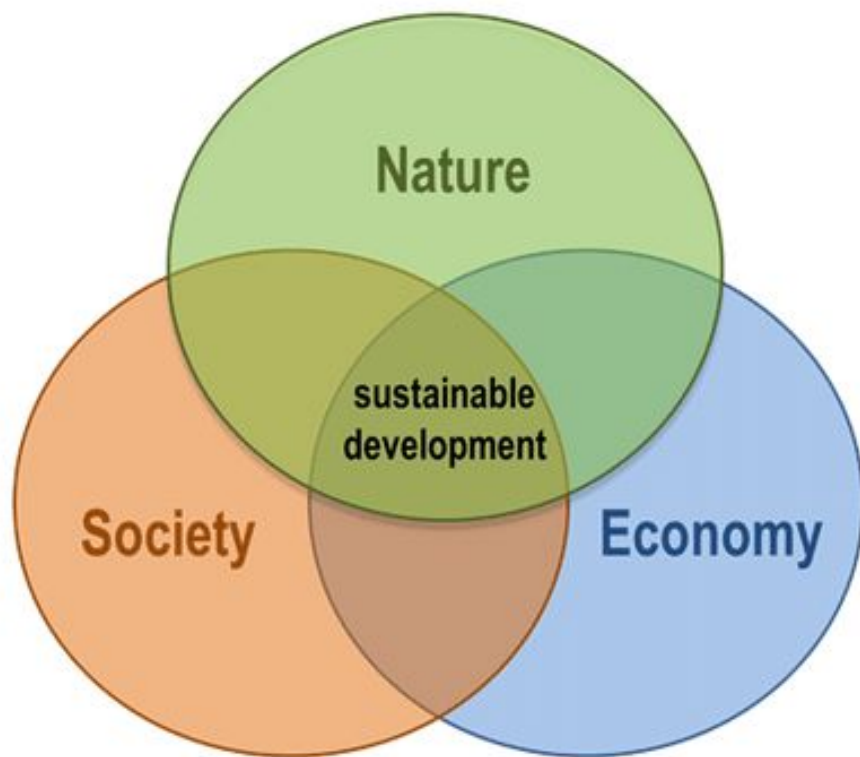
- Järjest enam saadakse ka kõrgetasemelises poliitikas aru, et majandus saab eksisteerida ainult toimivas ühiskonnas, mis omakorda tugineb terviklikule ökosüsteemile.
- Ehk kui keskkonnal läheb halvasti, siis majandust varsti enam ei ole.

Strong sustainability

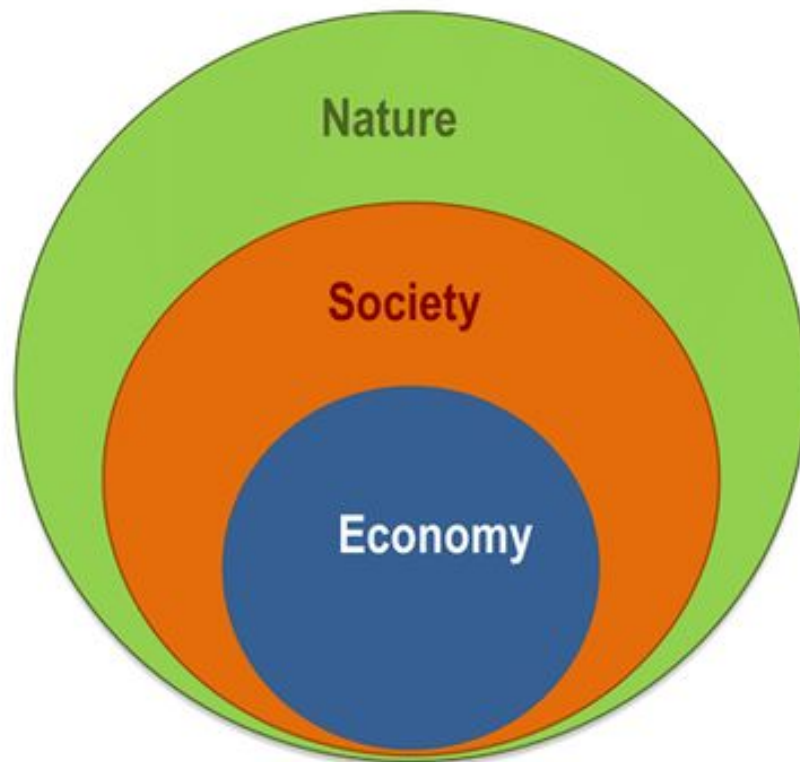
Giddings 2002.

Tasakaal: Nõrk vs tugev jätkusuutlikkus

Weak sustainability

Brundtland 1987.

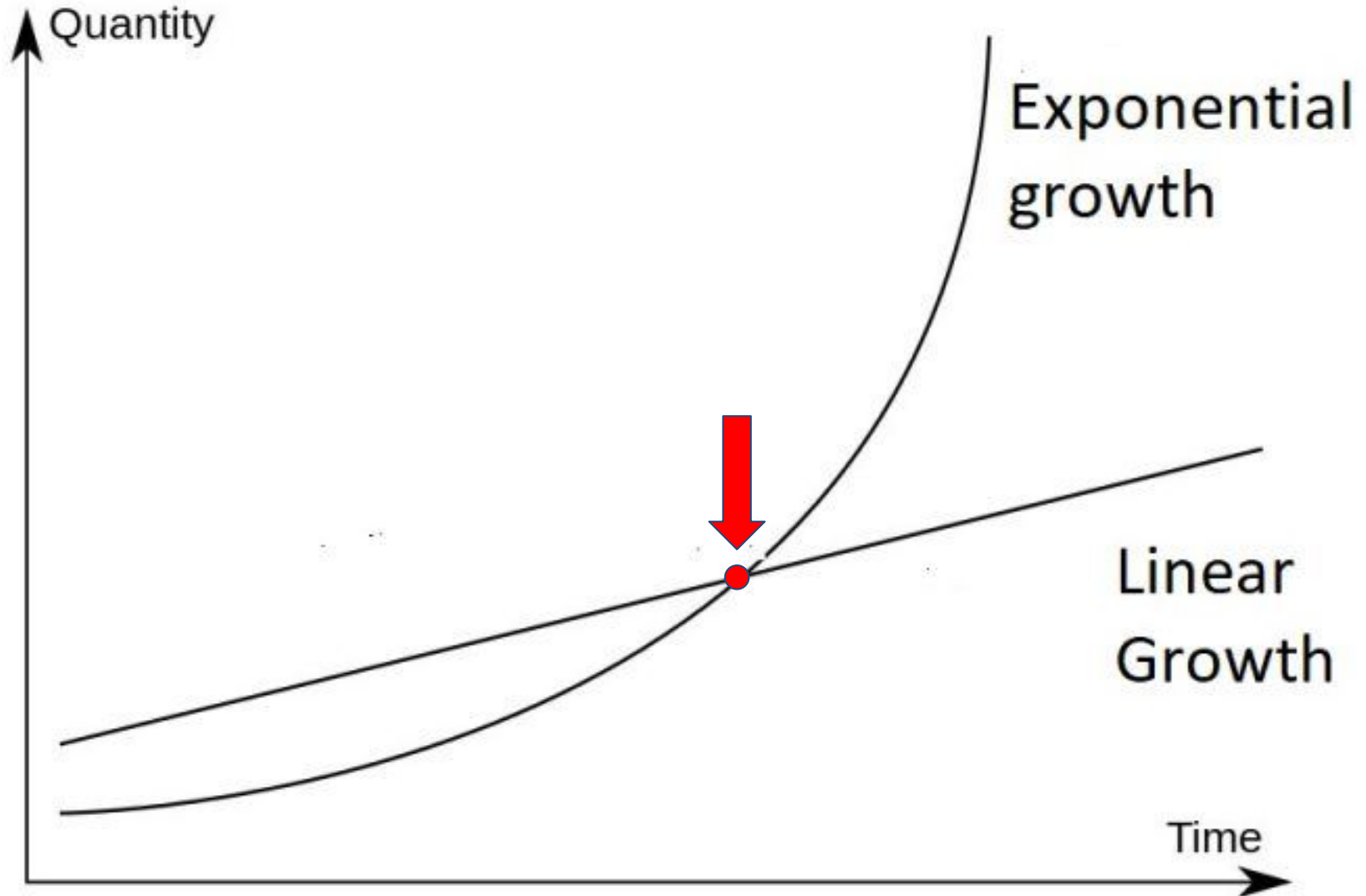

Strong sustainability

Giddings 2002.

Kiirus:

Sirgjooneline vs järsk areng

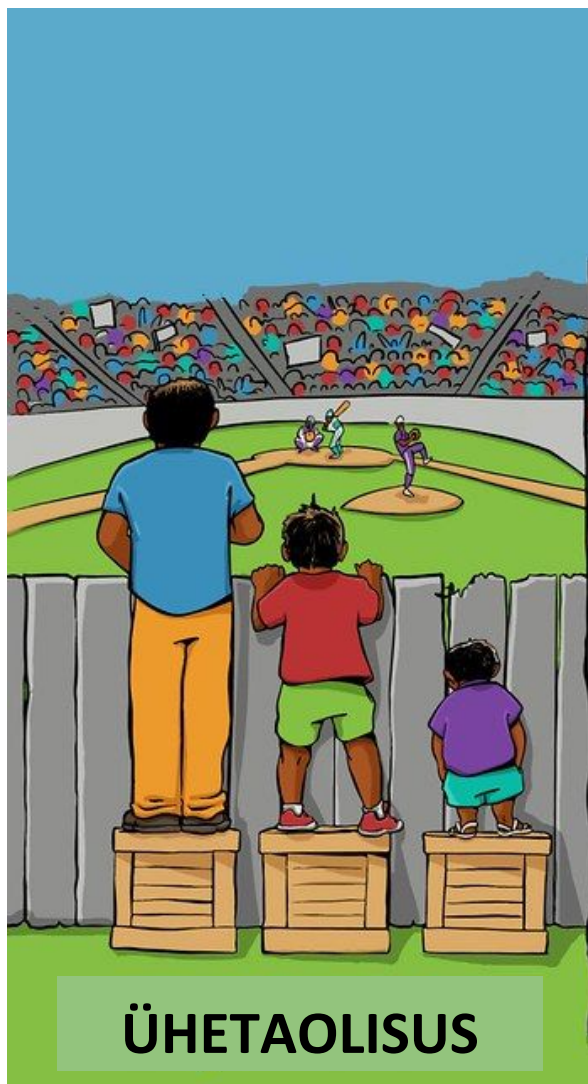
Kiirus:

Sirgjooneline vs järsk areng

- Muutused, mis tunduvad sirgjoonselised, võivad tegelikult muutuda järsult.
Nt keskkonnaseisund.
- Euroopa Liidu kontekstis võib selleks olla näiteks süsihappegaasi kvoodihind.
- Küsimus on selles, kuhu ja kui kiiresti edasi.
- Ainult tänaseid kvoodihindu vaadates ei ole võimalik öelda, kumb stsenaarium tõeks saab.

Ennustatavus:

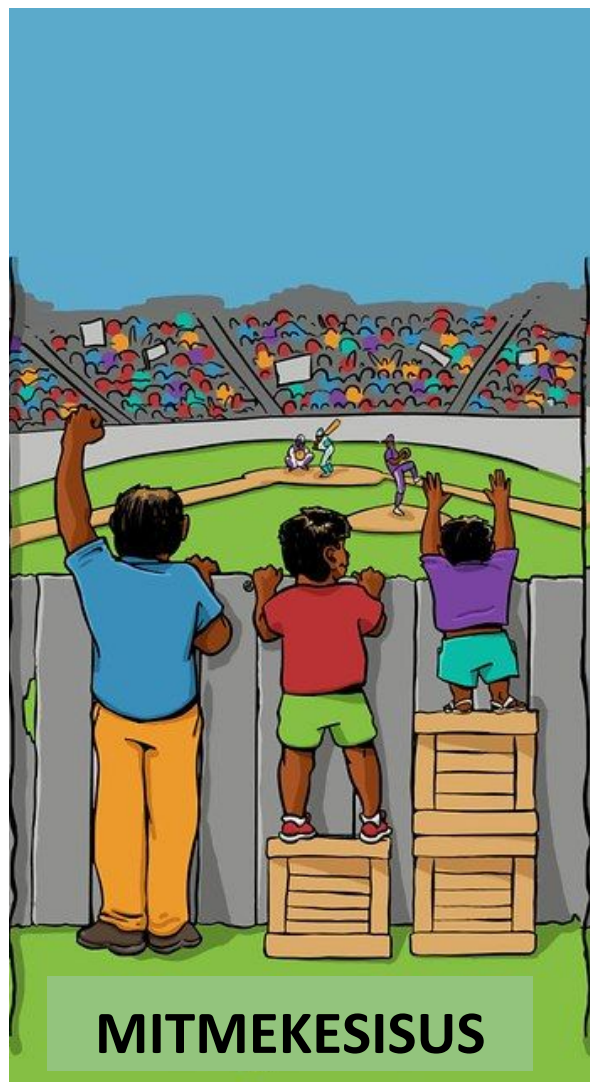
Mitmekesine vs ühetaoline majandus

- Etteennustatavus - keeruline on öelda, millised sektorid on lõpuks “kliimakindlad”, seega on mõistlik oma panuseid hajutada
- Pildil olevad tegelased on ülekantud tähenduses erinevad majandussektorid ja kastid nende all erinevat toetused
- Ühetaolise majanduse puhul ulatuvad üle aia vaid suured ja keskmised, aga pall võib lennata mööda

Ennustatavus:

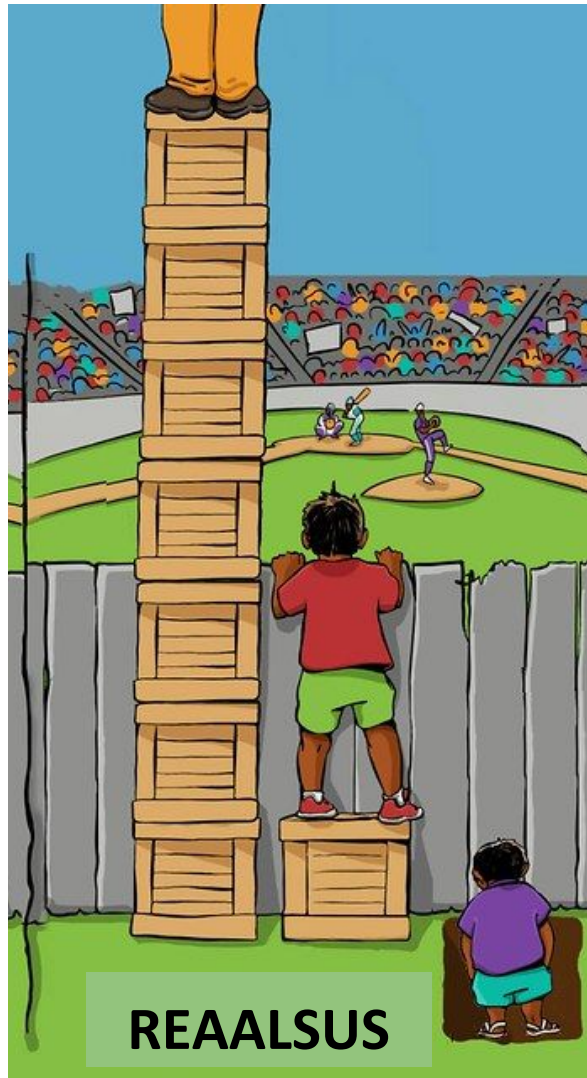
Mitmekesine vs ühetaoline majandus

- Mitmekesise majanduse puhul kantakse hoolt, et kõik osalised ulatuks platsile - toetuste kogus on sama

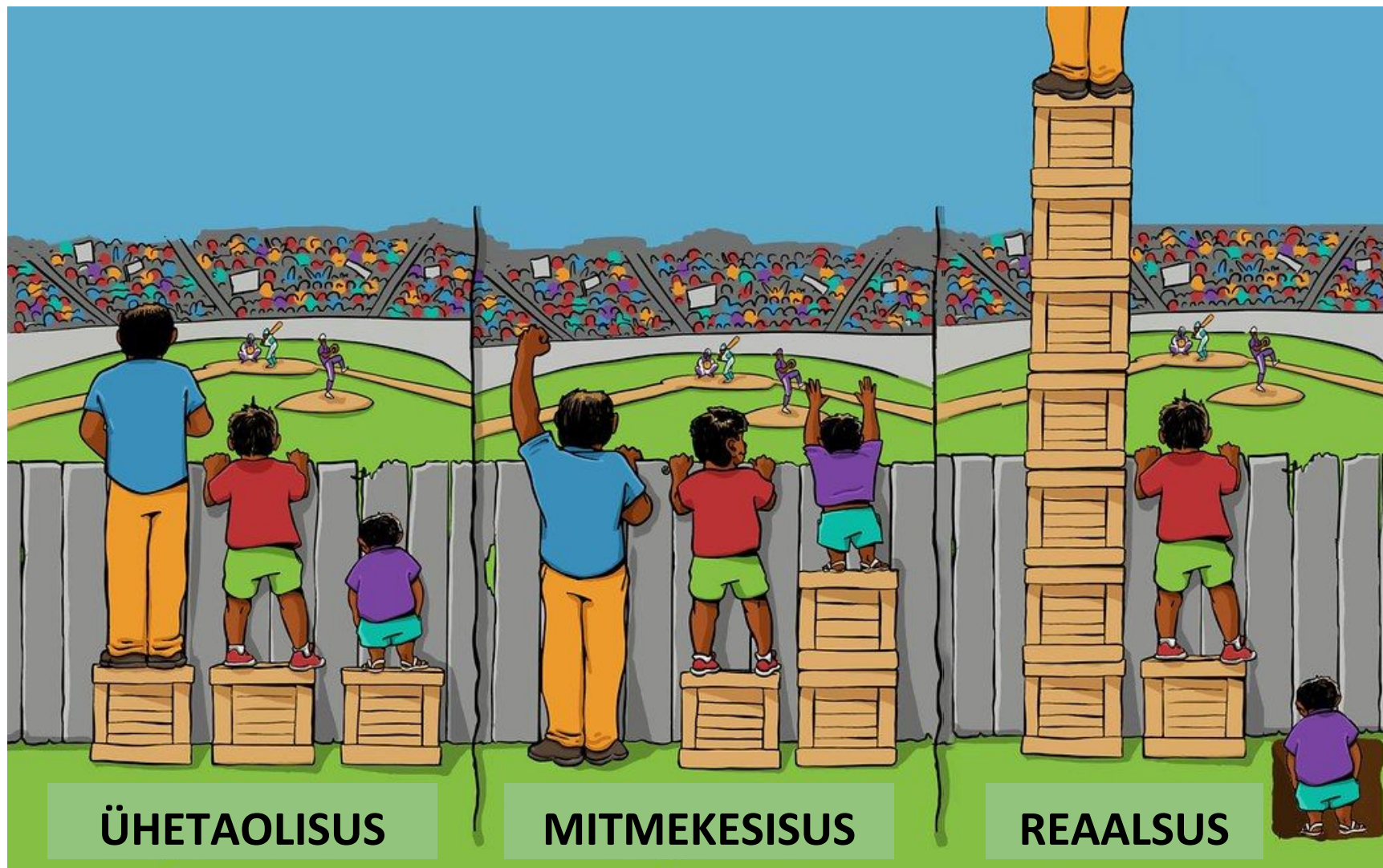
Ennustatavus:

Mitmekesine vs ühetaoline majandus

- Tänane reaalsus, mida ka tihti õiglase ülemineku aruteludel kuuleme, on aga see, et mõni suurem sektor väidab, et ainult nemad suudavad palli kinni püüda.
- Samal ajal seisavad nad aga väga kõikuva torni otsas.

Ennustatavus: Mitmekesine vs ühetaoline majandus

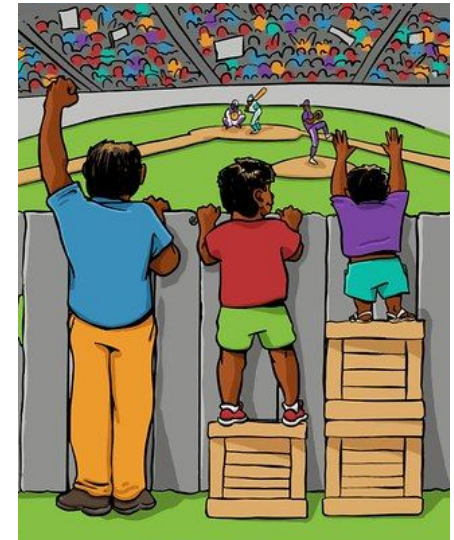
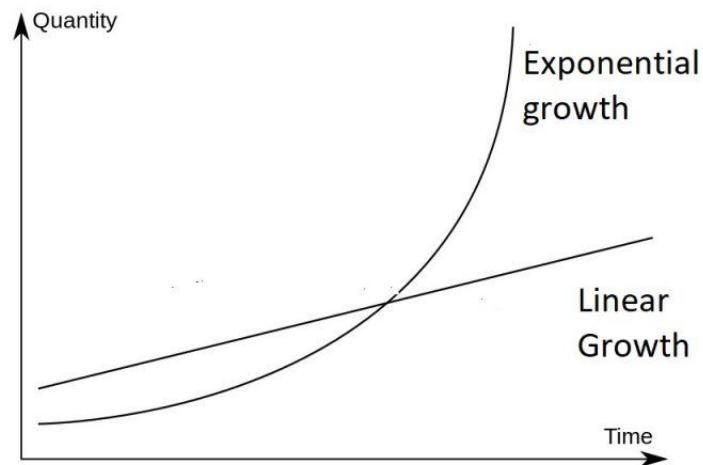
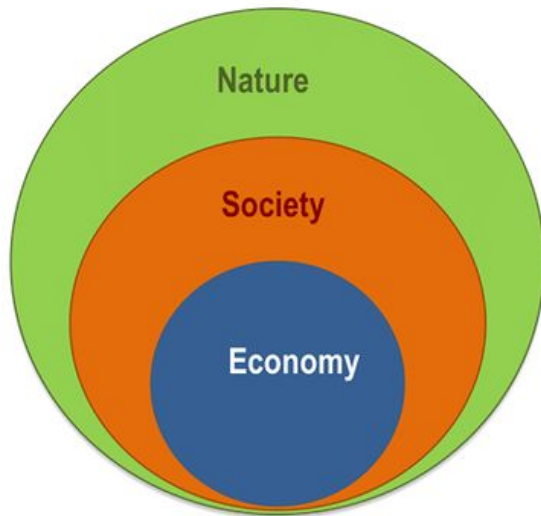

Homne mõtteviis

“Kas see idee muuhulgas
hoiab või taastab keskkonda?”

“Kas seda ideed saab
kiiresti katsetada?”

“Kas see idee
on uuenduslik?”

- Paradigma on muutumas, sest muutub **tasakaal**, **kiirus** ja **mitmekesisus**
- Piltlikult: “**pall**” veereb “**hüppekast**” üles ja on vaja nüüd “**kinni püüda**”

Kuidas jõuda homsesse?

Ida-Viru roheplaan

- Roheplaan: üks mitmest arenguteest Ida-Virumaa arengustrateegia all.
- Paradigmamuutus eeldaks aga, et kõikide tulevikuplaanide tegemisel lähtutakse rohelisest üleminekust, tugevast jätkusuutlikkusest.
- Roheplaan on veel nišši staatuses, kuid potentsiaali süsteemi muutmiseks on.

Kuidas jõuda homsesse?

Koosloome

- Sügis 2020, toome kokku inimesed, kel on **potentsiaali edendada taastuenergia- ja energiatõhususe valdkonda** Ida-Virumaal
- **Eesmärk:** koostöövõrgustik ja konkreetsed ideed, ettepanekud valitud valdkondade edendamiseks, mis toetaksid õiglast üleminekut (uute töökohtade teke).
- **Koosloomeekspertide** disainitud ja korraldatud protsess - DD Stratlab, Sotsiaalse Innovatsiooni Labor ja Balti Uuringute Keskus
- Esimene katsetus, näidisprotsess - kas saab hiljem rakendada ka muudes sektorites ja valdkondade üleminekul.

Koosloome, sügis 2020

I

Ettevalmistus

II

**Võrgustiku-
loome**

III

**Koosloome
protsess ja
ettepanekud**

IV

**Ettepanekute
mõjuanalüüs**

V

**Koosloome
juhismaterjal**

Roheplaan: kus oleme praegu?

- Keskkonnaühenduste korraldatud ümarlaud mais 2020:
- Roheplaani visioon aastaks 2030 (mida saaks KOVid teha).

Taastuenergia - visioon

[Roheplaani ümarlaualt mais 2020](#)

- Kasutada **olemasolevat potentsiaali** taastuenergia tootmiseks ja salvestamiseks
- Ka koht **taastuenergia- ja energiasäästu vahendite tootmiseks**
 - **Ümberõppevõimalused** taastuenergiasektoris
 - Ida-Virumaa on **taastuenergia kompetentsikeskuseks**
- **KOVide planeeringud (ja riiklikud regulatsioonid)** toetavad TE arengut ja investeeringuid

Ringmajandus - visioon

[Roheplaani ümarlaualt mais 2020](#)

- KOVidel on olemas **baaskompetentsid ja kaasatakse eksperte**
- **KOVid on koostöö vahendajad** (nt ettevõtete, kõrgkoolide) ja teevad ka omavahel koostööd
- **KOV planeeringud soodustavad ringmajandusettevõtete loomist**
 - **Tööstusalade ümberkujundamine**
- **KOV rahalised vahendid ringmajanduse edendamiseks** (toetused, hanked jm)

Bio-ja sinimajandus

[Roheplaani ümarlaualt mais 2020](#)

- KOVidel on **baaskompetentsid ja kaasatakse eksperte**
- KOVid koostöös riigi ja teadusasutustega **suurendavad ettevõtete teadmisi**
- **KOVid toetavad koostööd**, nt ettevõtete ja teadusasutuste vahel
- **Bio-ja sinimajanduse kompetentsikeskus ja ideid rakendavad klastrid**
- KOVid toetavad bio-ja sinimajanduse **pädevustega inimeste kolimist piirkonda**

Julgeid muutusi!

Madis@roheline.ee

Piret@elfond.ee

www.kliimadialoog.ee

**Eesti
Roheline
Liikumine**

